

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 010225 19 Kžk
Sarajevo, 20.06.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Hurije Sarajlić kao predsjednice vijeća, Nidžare Zlotrg i Slavka Pavlovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje Amele Kešan kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog H.Z., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, a po optužnici Kantonalnog tužiteljstva Unsko-sanskog kantona u Bihaću broj T01 0 KTRZ 0008457 12 od 29.06.2015. godine, koja je potvrđena dana 02.07.2015. godine, nakon pretresa održanog pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine dana 20.06.2019. godine u prisustvu federalnog tužitelja Halilović Muniba, optuženog H.Z. i njegovog branitelja B.A., advokata iz B., donio je i javno objavio dana 01.07.2019. godine

P R E S U D U

Optuženi: H.Z. zv. Š., sin M. i majke M. rođene D., rođen dana godine u V.K., JMBG, sa prijavljenim prebivalištem u mjestu P. kućni broj, općina V.K. i boravkom u, S. M. dr A.a, ST. L., MO, pismen sa završenom srednjom školom, po zanimanju ugostitelj, oženjen, otac jednog djeteta, zaposlen u-u, srednjeg imovnog stanja, po nacionalnosti Bošnjak, državljanin Bosne i Hercegovine i, ranije neosuđivan,

K R I V J E

Što je:

U toku rata u R Bosni i Hercegovini za vrijeme trajanja oružanog sukoba između pripadnika Vojske V. Korpusa ARBiH i pipadnika vojske tzv. NO APZB kao komandant 1. bataljona, 1. brigade NO APZB, prema ratnim zarobljenicima pripadnicima V. Korpusa ARBiH postupao suprotno članu 3. stav 1. tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine tako što je:

Dana, godine nakon što je zarobljen veći broj pripadnika vojske V. Korpusa ARBiH koji su dovedeni i zatvoreni u garažu kuće vlasništvo D.A. u naselju T. općina V.K., koja kuća je u blizini isturenog komandnog mjesta (IKM) 2. brigade NO APZB, došao pred kuću D.A. gdje su se nalazili izvedeni iz garaže i postrojeni zarobljeni pripadnici vojske V. Korpusa ARBiH, te nakon što je izašao iz automobila odmah prišao postrojenim zarobljenim pripadnicima V. Korpusa ABiH te počeo fizički udarati zarobljenika Č.Đ. lijevom rukom budući da mu je desna bila povrijeđena a zatim u lijevu zdravu ruku uzeo pušku od vojnika APZB koji se tu nalazio, te naizmjenično kundakom puške, a potom i nogama po cijelom tijelu udario Č.Đ. i S.F., a potom prišao zarobljeniku P.E. također pripadniku V. Korpusa ARBiH te istog udario puškom u predio glave i leđa, dakle dva puta na koji način mu je nanio povrede, usljed čega su navedeni ratni zarobljenici trpjeli tešku fizičku i duševnu bol.

Čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, pa ga sud, uz primjenu navedenog zakonskog propisa i članova 41. stav 1., 42. tačka 2) i 43. stav 1. tačka 1) istog zakona,

O S U D U J E

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 1 (JEDNE) GODINE

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, oštećeni Č.Đ., S.F. i P.E. se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi je dužan naknaditi troškova krivičnog postupka, a o čijoj visini troškova će ovaj sud odlučiti posebnim rješenjem u smislu odredbe člana 200. stav 2. istog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva Unsko-sanskog kantona u Bihaću broj T01 0 KTRZ 0008457 12 od 29.06.2015. godine, koja je potvrđena dana 02.07.2015. godine, optuženom H.Z. stavljeno je na teret krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (preuzeti KZ SFRJ).

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 010225 15 K od 15.02.2016. godine, optuženi H.Z. oglašen je krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ i uz primjenu odredaba o ublažavanju kazne, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (Vrhovni sud FBiH) broj 01 0 K 010225 16 Kž od 24.11.2016. godine, djelimično je uvažena žalba branitelja optuženog H.Z., navedena presuda Kantonalnog suda u Bihaću je ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Nakon ponovnog suđenja, Kantonalni sud u Bihaću donio je presudu broj: 01 0 K 010225 16 K 2 od 05.07.2018. godine, kojom je optuženi H.Z. na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH, oslobođen od optužbe da je, radnjama koje su bliže opisane u njenoj izreci, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ.

Protiv navedene presude žalbu je izjavila kantonalna tužiteljica u Bihaću, a branitelj optuženog H.Z., advokat B.A. iz B. dostavio je odgovor na žalbu kantonalne tužiteljice u kojem je predložio da se ista odbije kao neosnovana.

Odlučujući o žalbi kantonalne tužiteljice u Bihaću protiv navedene presude Vrhovni sud FBiH je donio rješenje broj 01 0 K 010225 18 Kž 2 od 14.02.2019. godine, kojim je uvažena žalba kantonalne tužiteljice u Bihaću, ukinuta presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 010225 16 K 2 od 05.07.2018. godine i određeno održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom FBiH.

Na pretresu održanom pred ovim sudom, u skladu sa prethodno navedenim rješenjem, na osnovu člana 332. stav 2. ZKP FBiH, preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka pred Kantonalnim sudom u Bihaću tako što su pročitani kao dokazi optužbe: iskaz svjedoka oštećenog Č.Đ. dat na zapisnik o glavnom pretresu dana 14.12.2015. godine, iskaz svjedoka oštećenog S.F. dat na zapisniku o glavnom pretresu od 14.12.2015. i 11.01.2016. godine, te njegov iskaz iz istrage dat u MUP UP Sektor ... od godine i iskaz dat u Kantonalnom tužiteljstvu Unsko-sanskog kantona Bihać od 12.06.2015. godine, iskaz svjedoka oštećenog P.E. dat na zapisniku o glavnom pretresu od 11.01.2016.godine, 14.12.2015. godine i 12.07.2017. godine, te njegov iskaz iz istrage od 22.05.2015. godine, iskaz svjedoka H.E. dat na zapisnik o glavnom pretresu pred Kantonalnim sudom u Bihaću od 11.01.2016. godine i 12.07.2017. godine, te njegov iskaz sa zapisnika iz istrage od 22.05.2015. godine, iskaz svjedoka P.M. dat na zapisnik o glavnom pretresu pred Kantonalnim sudom u Bihaću od 11.01.2016. godine i 12.07.2017. godine, te iskazi svjedoka Ž.F. i T.M. sa zapisnika o glavnom pretresu pred Kantonalnim sudom u Bihaću od 11.01.2016. godine i 12.07.2017.godine, iskazi svjedoka S.N., D.S. i Č.M. sa zapisnika o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom od 12.01.2016. godine i 12.07.2017. godine.

Pročitani su, odnosno izvršen je uvid u materijalne dokaze optužbe i odbrane, i to u Odluku o proglašenju ratnog stanja koja je objavljena u „Službenom listu“ R BiH broj 7/92 od dana 20.06.1992. godine, Odluku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja koja je objavljena u „Službenom listu“ R BiH broj 50/95 od dana 28.12.1995. godine, uvid u kopiju proglasa F.A. stanovništvu Zapadne Bosne od 22.09.1993. godine, uvid u naredbu o primjeni pravila međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama RBiH, zatim uvid u akt Ministarstva, te je izvršen uvid u podatke akta Grupe V. K Ministarstvo.... broj od godine. Pored toga izvršen je uvid u medicinsku dokumentaciju za optuženog H.Z. i to u izvod iz evidencione knjige o prijemu i liječenju u Z.U. Dom zdravlja V.K. od 03.08.2010. godine, kopiju protokola, uvid u nalaz i mišljenje radiologa od 11.01.2016. godine te u CD sa rtg snimkom, a izvršen je uvid u podatke iz izvoda iz kaznene evidencije za optuženog.

Nadalje su pročitani dokazi odbrane i to: iskazi svjedoka S.V., K.H., B.S., G.H., L. J., L.M., R.E. i Č.A. sa zapisnika o glavnom pretresu pred Kantonalnim sudom u Bihaću od 12.02.2016. godine i 12.07.2017. godine, te iskaz vještaka B.P. specijaliste ortopedske hirurgije dat na zapisniku o glavnom pretresu pred Kantonalnim sudom u Bihaću od 12.07.2017. godine, te je uz saglasnost optuženog i njegovog branitelja pročitana iskaz optuženog H.Z. dat u svojstvu svjedoka na zapisniku o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom od 15.02.2016. godine i 12.07.2017.godine.

Na pretresu pred ovim sudom dana 20.06.2019. godine branitelj optuženog je naveo da je i u ranijem postupku stavljao prijedlog za saslušanje svjedoka Ž.N., na okolnosti predmetnih dešavanja u mjestu T., koji prijedlog je od prvostepenog suda prihvaćen i u dva navrata je svjedok dolazio, ali zbog specifičnih okolnosti nije saslušan, pa kako je saznao da je otišao u Nj., izjavio je da odustaje od saslušanja navedenog svjedoka. Federalni tužitelj, branitelj i optuženi u pogledu prihvaćenih i preuzetih dokaza iz prvostepenog postupka na pretresu pred ovim sudom su izjavili da ostaju kod ranije datih izjašnjenja, te da nemaju ni novih dokaznih prijedloga.

Ovaj sud je, u smislu odredbe člana 296. stav 2. ZKP FBiH, ocjenom preuzetih i prihvaćenih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, utvrdio činjenično stanje kao u izreci presude.

Najprije, ovaj sud je izvršio preciziranje u preambuli optužnice tako što je ispred navedene Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine označio III, da se radi o trećoj naprijed navedenoj Ženevskoj konvenciji. U činjeničnom dijelu optužnice su izvršene određene modifikacije na način što su izostavljeni određeni navodi koji se odnose na radnje učinjenja krivičnog djela od strane optuženog, a koji navodi nisu dokazani da ih je optuženi počinio, pa umjesto navoda da je optuženi pozvao Č.Đ. i S.F., zarobljene pripadnike V Korpusa ARBiH da izađu iz te garaže, da bi ih, kada su izišli, počeo maltretirati i fizički

zlostavljati, naveo da je optuženi došao pred kuću D.A. gdje su se nalazili izvedeni iz garaže i postrojeni zarobljeni pripadnici V Korpusa ARBiH, te nakon što je izišao iz automobila odmah prišao postrojenim zarobljenim pripadnicima V Korpusa ARBiH te počeo fizički udarati zarobljenika Ć.Đ. lijevom rukom ... zatim su izostavljene označene povrede kod oštećenih, koje takođe nisu objektivizirane, jer oštećeni kao ratni zarobljenici nisu imali mogućnost da se jave ljekaru, a u tom pravcu nisu ni izvođeni dokazi, što ne isključuje da su oštećeni zadobili povrede i da su udarci bili takvog intenziteta da bi se mogli podvesti pod nečovječno postupanje. Iz činjeničnog opisa optužnice izostavljen je i navod „uslijed kojeg mučenja i zlostavljanja je Ć.Đ. izvršio malu i veliku nuždu“, te da je optuženi naredio da se obrišu snijegom i vrata u prostorije... koji navodi takođe nisu dokazani. Da je Ć.Đ. izvršio malu i veliku nuždu sasvim je sigurno da to ne bi moglo ostati nezapaženo od strane drugih zarobljenika koji su sa ovim svjedokom-oštećenim bili u istoj prostoriji (garaži). Pri tome ovaj sud ukazuje da je izostavio i radnju mučenja, obzirom da u činjeničnom opisu optužnice nije sadržan opis na koji način je optuženi vršio radnju mučenja prema zarobljeniku Ć.Đ., te u čemu se isto ogleda. Pri tome ovaj sud podsjeća da mučenje predstavlja tešku povredu međunarodnog humanitarnog prava ali Ženevske konvencije ne daju njenu definiciju, niti je ista sadržana u odredbama preuzetog KZ SFRJ, ali se definicija mučenja može izvesti iz međunarodne pravne prakse, jer taj termin postoji u kontekstu zaštite ljudskih prava. Prema tumačenju Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda iz 1950. godine proizilazi da djelo mučenja u okviru međunarodnog humanitarnog prava uključuje slijedeća obilježja: nanošenje djelom ili propustom teške tjelesne ili duševne boli ili patnje, djelo ili propust moraju biti namjerni, motiv djela ili propusta mora biti iznuđivanje informacija ili priznanja, kažnjavanje, zastrašivanje ili vršenje pritisaka na žrtvu ili treću osobu, ili diskriminacija iz bilo kojeg razloga, žrtve ili treće osobe. Ovaj sud nalazi, da su navedene modifikacije činjeničnog opisa optužbe rezultat činjeničnih utvrđenja iz izvedenih dokaza, dok je u ostalom dijelu činjenični opis optužnice ostao neizmijenjen.

Ovakvo preciziranje u preambuli i modifikacija činjeničnog dijela optužnice, ovaj sud smatra dopuštenim, jer na taj način optuženom ništa novo, niti teže, nije stavljeno na teret, već se radi o konkretizaciji onoga što je utvrđeno da je optuženi zaista učinio, a sve u cilju preciziranja jasnijeg opisa radnji izvršenja krivičnog djela, koje nije dovelo do povrede objektivnog identiteta optužbe i presude.

Nadalje, ovaj sud nalazi utvrđenim da je u martu mjesecu 1995. godine bio u toku rat u RBiH, a postojao je i oružani sukob između pripadnika vojske V Korpusa ARBiH i pripadnika vojske tzv. NO APZB na području C. i V.K., jednog dijela općine B. i jednog dijela općine B.1., a sve to nakon proglasa A.F. stanovništvu Z.B. od 22.09.1993. godine, nakon čega je formirana AP Z.B.. Navedeno je sud utvrdio na osnovu iskaza ispitanih svjedoka, kao i materijalne dokumentacije u spisu. Tako iz iskaza svjedoka H.E., P.M. i Ž.F. proizilazi da su bili pripadnici V Korpusa ARBiH navodeći konkretno kojoj su brigadi pripadali, te iskaza svjedoka-oštećenih Ć.Đ., S.F. i P.E. koji su takođe bili pripadnici V korpusa A R BiH, kojom

prilikom su sa ostalim, oko tridesetak pripadnika zarobljeni dana 18.03.1995. godine na P., od kojih su neki ranije bili pripadnici vojske NO APZB (APZB) iz koje su prebjegli u V Korpus AR BiH. Kritične prilike su zarobljeni od strane pripadnika vojske APZB diverzantskog odreda zv. A. na P. na rejonu G. brdo. Prema iskazu svjedoka K.H. proizilazi da je bio pripadnik vojske V Korpusa AR BiH, da se u kritično vrijeme nalazio na bolovanju kod kuće, gdje je zarobljen od strane pripadnika vojske APZB i odveden u P., a zatim kamionom odvezen u mjesto T.. Da je postojao oružani sukob između pripadnika vojske V Korpusa AR BiH i pripadnika vojske APZB proizilazi pored ostalog i iz iskaza optuženog datog u svojstvu svjedoka, koji je naveo da je dana 29.01.1995. godine ranjen u desnu ruku od strane pripadnika vojske V Korpusa AR BiH.

Da je postojalo ratno stanje i oružani sukob na području općine V.K., ali i na području teritorije Bosne i Hercegovine u navedenom periodu proizilazi i iz Odluke Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine od 20.06.1992. godine, kojom je proglašeno ratno stanje u Bosni i Hercegovini (odluka objavljena u Službenom listu RBiH broj 7/92), te je isti dan naređena opća javna mobilizacija svih vojnih obaveznika na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine. Nakon toga su formirane oružane snage Bosne i Hercegovine koje su se sastojale od AR BiH i HVO, a ubrzo su započeli oružani sukobi između različitih vojnih formacija na različitim područjima Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine je dana 22.12.1995. godine donijelo Odluku o ukidanju ratnog stanja, koja je odluka objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 50 od dana 28.12.1995. godine. Pored toga je nakon proglašenja F.A. stanovništvu Z.B. od 22.09.1993. godine formirana APZB., a zatim i vojska NO APZB, koja je bila potpomognuta pripadnicima oružanih snaga vojske SAO K. iz R.H. i pripadnicima posebne policije i drugim pripadnicima paravojnih formacija iz RS u kojem sukobu su bili zarobljeni pripadnici vojske V Korpusa AR BiH u većem broju, lišeni slobode, položili oružje i pali pod vlast snaga pripadnika NO APZB i to 2. brigade NO APZB koja je vodila borbe i zarobila pripadnike vojske V Korpusa AR BiH, a kojoj brigadi nije pripadao optuženi.

Nije sporno da je u inkriminisano vrijeme optuženi H.Z. bio komadant 1. bataljona prve brigade NO APZB, da je na sebi imao uniformu, vojničke čizme i od naoružanja pištolj, te da je kritične prilike došao u mjesto T.. u blizini isturenog komandnog mjesta druge brigade gdje su postrojeni zarobljeni pripadnici vojske V Korpusa AR BiH, te da nije učestvovao izravno niti komandno u njihovom zarobljavanju. Jedna četa bataljona kojim je komandovao optuženi je učestvovala, bila na ispomoći i pretpočinjena 2. brigadi NO APZB, za koje vrijeme optuženi sa tom četom nije imao nikakve komandne odgovornosti. Ovakva utvrđenja su potvrđena iskazima svjedoka L.J., koji je bio zamjenik komadanta 1. bataljona prve brigade NO APZB, G.H., koji je bio komandir prve čete 1. bataljona prve brigade NO APZB i jedinica kojom je komandovao učestvovala je u borbenim dejstvima prema pripadnicima vojske V Korpusa AR BiH, kada je veći broj njihovih pripadnika zarobljen. Da je optuženi bio komadant 1. bataljona prve brigade NO APZB potvrdili su u svojim iskazima svjedoci optužbe i odbrane, Č.Đ., S.F., H.E., K.H. i drugi, koji su optuženog od ranije poznavali ili ga poznavali od vremena kada je

bio komandir jedinice G... vojske NO APZB, kada je od strane F.A. osnovana P.A.. S obzirom na sve to, ovaj sud nalazi utvrđenim da je optuženi u navedeno vrijeme (..... godine) bio komandant 1. bataljona prve brigade NO APZB, bez obzira što se u zvaničnim evidencijama nije vodio uopće kao pripadnik NO APZB.

Na osnovu ocjene izvedenih dokaza utvrđeno je da su svjedoci-oštećeni Č.Đ., S.F. i P.E. kritične prilike imali status ratnih zarobljenika. Oni su bili pripadnici vojske V Korpusa AR BiH i bili u oružanom sukobu sa pripadnicima NO APZB od kojih su dana godine zarobljeni na mjestu P., na rejonu G. b., gdje su bili opkoljeni i odložili oružje. Da su prilikom zarobljavanja udarani, proizilazi iz iskaza svjedoka-oštećenog P.E., koji je naveo da je na tom mjestu ubijen S.R. koji je bio pripadnik policijaske stanice V.K.. Navodi da je na sebi imao rap i da su ga pitali gdje mu je puška, da im je rekao da je bacio prije zarobljavanja, te su ga pitali je li pucao, da idu tražiti pušku i ako bude nedostajalo metaka, da će, toliko metaka oni ispaliti u njega. Nakon što su u jednoj dolini našli pušku kalašnjikov i kako nije nedostajalo municije, vratili su ga nazad, a za koje vrijeme su njegovi saborci koji su takođe zarobljeni, pod oružanom pratnjom odvedeni sa tog mjesta. Sa još jednim pripadnikom 501. brigade AR BiH, vojnim vozilom su odveženi prvo do kooperacione hale A. gdje je dobio udarce pesnicom, a odatle odveženi u mjesto T., gdje je udaran šakom od strane D.F. i od jednog vojnika nogom. Komandir J. je tim pripadnicima NO APZB rekao da ga ne udaraju, da je on njegov zarobljenik kojeg će predati vojnoj policiji. U mjestu T. smješten je u garažu kuće D.A., koja se nalazi u blizini isturenog komandnog mjesta druge brigade NO APZB, gdje se nalazio veći broj zarobljenih pripadnika vojske V Korpusa AR BiH, odakle su u grupama izvođeni i postrojani, a neki su vođeni na ispitivanje u druge prostorije gdje su i udarani. Iz iskaza svjedoka-oštećenog Č.Đ. proizilazi da je kao mlad vojnik u decembru mjesecu 1992. godine bio na vojnoj obuci u mjestu G.K., koja je bila nastavno regrutni centar pri V Korpusu ABiH, te da po odsluženju vojnog roka nije išao u jedinicu radi bolesti. Nakon proglašenja APZB pokušavao je izbjeći mobilisanje u Vojsku NO APZB ali mu nije uspjelo, tako da je u 7-om mjesecu 1994. godine mobilisan u jedinicu zv. G., a komandir te jedinice bio je optuženi H.Z. zv. Š., da je u toj jedinici bilo njegovih prijatelja koji su ga na neki način i štitili. Kao pripadnik navedene vojne jedinice pri NO APZB u međusobnim borbama sa pripadnicima V Korpusa zarobljen je u mjestu P. od pripadnika V Korpusa, nakon čega je pristupio jedinicama V Korpusa i to prvo u 502. b. brigadu, a kasnije nakon formiranja u 506. brigadu ABiH u sastavu V Korpusa. Kao pripadnik te brigade zarobljen je dana godine od pripadnika vojske NO APZB na P., gdje je zarobljeno više pripadnika V Korpusa koji su zatim prebačeni u mjesto T., pa je sa drugim zarobljenicima smješten u podrumske prostorije garaže od jedne kuće, da su zarobljenike odvodili u druge prostorije gdje su ispitivani, koja prostorija kuće je bila udaljena nekih 500 metara od garaže gdje su bili smješteni. Navodi da su se stražari prema njima bahato ponašali, da su im skidali dijelove uniformi, pogotovo vojničke čizme. Iz iskaza svjedoka-oštećenog S.F. proizilazi da je 1992. godine došao iz Nj., da ga je u Bosni i Hercegovini zatekao rat, da je mobilisan u jedinicu TO u svom mjestu T., a potom u 506. brigadu ABiH u sastavu V Korpusa, da je u martu mjesecu 1995. godine učestvovao u borbama na području V.K. i zarobljen

godine sa nekim suborcima V Korpusa AR BiH od strane pripadnika vojske NO APZB u mjestu P. i da su kasnije sprovedeni u mjesto T., gdje su dolazile određene osobe i tukli ih. Iz navedenih iskaza proizilazi jasan zaključak da su svjedoci-oštećeni Ć.Đ., S.F. i P.E., bili pripadnici V Korpusa AR BiH, odnosno, kao jedne od zaraćenih strana u oružanom sukobu koji se vodio na području općine V.K., što je potvrđeno i materijalnim dokazom i to, aktom Grupe za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze V.K., Ministarstvo... broj od godine.

Da se događaj iz kojeg je proisteklo djelo koje je predmet ovog postupka desio dana godine u mjestu T., ovaj sud je utvrdio, prije svega, na osnovu iskaza svjedoka-oštećenih Ć.Đ., S.F. i P.E., potom svjedoka H.E. i drugih ispitanih svjedoka koji su se izjašnjavali na okolnosti predmetnih dešavanja. Nije sporno da su naprijed navedeni oštećeni zarobljeni prilikom učestvovanja u oružanom sukobu sa protivničkom stranom i da su tada lišeni slobode. Prema iskazu ovih oštećenih sa mjesta zarobljavanja P., rejon G. b., dovedeni su u mjesto T. i smješteni u garažu kuće D.A., u kojoj garaži ih je bilo oko četrdesetak zarobljenika u prostoriji od nekoliko kvadrata. Oni su prethodno, dakle, prije zarobljavanja, bacili oružje ili su bili razoružani, pa su im skinuli vojničku odjeću i obuću (vojničke čizme) tako da su ostajali u gaćama ili donjem dijelu trenerke, ovisno od toga šta su nosili ispod vojničkih hlaća i obično su ostajali u čarapama i zbog svega navedenog, imali su status ratnih zarobljenika. Pošto se međunarodno humanitarno pravo primjenjuje od početka oružanih sukoba pa sve do prestanka neprijateljstava i to na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana neovisno od toga da li se na tom mjestu stvarno vode borbe, očito je da su se i na ratne zarobljenike, koji su bili u neprijateljstvu zarobljeni i prvobitno smješteni u garažu kuće D.A. u blizini isturenog komandnog mjesta druge brigade NO APZB, imale primjenjivati odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine, prema kojoj ratni zarobljenici spadaju u kategoriju zaštićenih osoba. Navedenim članom konvencije je propisano da, u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od visokih stranaka ugovornica, svaka strana sukoba dužna je primjenjivati barem ove odredbe: S osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, zbog bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, u svakoj će se prilici postupati čovječno bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, polu, rođenju ili imovinskom stanju ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju. U tu su svrhu prema gore navedenim osobama zabranjeni i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, između ostalih i postupci koji predstavljaju a) nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubistva, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja ;
c) povrede osobnog dostojanstva, osobito uvredljivi i ponižavajući postupci:

Ocjenom izvedenih dokaza ovaj sud je utvrdio da je optuženi H.Z. zv. Š., radnjama opisanim u izreci ove presude, prekršio navedenu odredbu.

Prema iskazu svjedoka-oštećenog Ć.Đ. proizilazi da je nakon proglašenja autonomije pokušao izbjeći mobilisanje u vojsku F.A. (NO APZB) ali mu nije uspjelo tako da je u julu mjesecu 1994. godine mobilisan u jedinicu G., a komandir te jedinice je bio optuženi H. Z. zv. Š. U toj jedinici je bilo njegovih prijatelja koji su ga štitili, a poznavao je i optuženog H., jer su prije rata živili u istoj zgradi obzirom da je optuženi živio kod svog brata pa su se često sretali. Kao pripadnik jedinice G. pri NO APZB u međusobnim borbama sa pripadnicima V Korpusa bio je zarobljen u mjestu P. i nakon tog zarobljavanja odlučio je da pristupi jedinicama V Korpusa i to 502. bihaćkoj brigadi, a kasnije 506. brigadi ABiH u sastavu V Korpusa. Navodi da je kao pripadnik te brigade u martu mjesecu 1995. godine u borbama zarobljen od pripadnika NO APZB u P., kada je zarobljeno više pripadnika V Korpusa a zatim prebačen u mjesto T. i sa drugim zarobljenicima smješten u garažu neke kuće. Ističe da su ih odvodili u druge prostorije na ispitivanje na udaljenosti oko 500 metara od garaže u kojoj su bili smješteni, da su se stražari prema njima bahato ponašali, da su im skidali dijelove uniformi, čizme i slično. Navodi da su neki zarobljenici bili postrojeni ispred vrata garaže i da ga je optuženi pozivao po imenu, gdje je Đ.?, da se on povlačio i da je njega i S.F. izveo i počeo tući. Vidio je kod optuženog da je jedna ruka bila zamotana i udarao ga rukom, pa je jednog momenta rekao „ povrijedi zbog tebe ruku“ i da je od stražara uzeo pušku i istom ga kundakom udarao, od kojih udaraca je pao i da ga je nastavio udarati puškom i nogama na kojima je imao vojničke čizme, po svim dijelovima tijela. Navodi da mu je nakon toga rekao da se obriše snijegom i da ulazi u garažu. Primjetio je, da je optuženi pored njega tukao i S.F., da je tu bilo pripadnika V Korpusa koji su mu pomagali, jer je zbog zadobivenih povreda teško jeo i komunicirao. Ističe da je od udaraca, straha i boli izvršio malu i veliku nuždu i to u momentu dok je ležao na zemlji, dok ga je optuženi tukao. Nakon završetka rata događaj je prijavio policiji, poznato mu je da je dolazio optuženi koji inače živi u A. sa kojim se susretao u kafiću A. i da je na insistiranje prijatelja R.E., Ć.A. i drugih, sastao se sa optuženim i tom prilikom u kafiću A. mu je rekao da ukoliko želi da povuče prijavu protiv njega treba da mu plati KM, navodeći da je znao da mu optuženi neće dati nikakav novac, da mu je optuženi rekao da taj novac nema, pa mu je onda rekao da mu da Eura, a da će on povući prijavu, a optuženi mu je rekao da ni taj novac nema i da mu neće dati, pa su tako završili razgovor i poslije toga više nisu kontaktirali. Nadalje je naveo, da kada ga je optuženi tukao imao je jak strah, morao je držati oborenu glavu ka zemlji i da se optuženi nad njim izivljavao.

Ovaj sud je detaljno analizirao iskaz svjedoka-oštećenog Ć.Đ., na koji iskaz je odbrana iznosila prigovore pred prvostepenim sudom, a kod kojih prigovora je ostala i pred ovim sudom, osporavajući vjerodostojnost iskaza ovog oštećenog, prigovarajući da je njegov iskaz protivrječan svim ostalim iskazima ispitanih svjedoka, a posebno da je protivrječan sa iskazom optuženog datog u svojstvu svjedoka. Dalje je prigovareno da je oštećeni Ć. nakon 12 godina podnio prijavu protiv optuženog i da je motiv prijavljivanja oštećenog pribavljanje imovinske koristi, navodeći da je takva tvrdnja branitelja potkrijepljena iskazima svjedoka Ć.A. i R. E., koji su se pored ostalog izjašnjavali na te okolnosti.

Prije svega, ovaj sud iskaz svjedoka-oštećenog Č.Đ. u cijelosti nije prihvatio vjerodostojnim, iz razloga što pojedini dijelovi njegovog iskaza nisu bili ubjedljivi niti su potvrđeni iskazima dugih svjedoka, ali se radi o navodima koji nisu od odlučnog značaja u pogledu predmetnog krivičnog djela. Tako nije prihvaćen dio iskaza da je optuženi prozivao oštećenog Đ. dok se nalazio u garaži i da je njega i S. izveo iz garaže... jer je izvedenim dokazima iskazima svjedoka optužbe i odbrane, ovaj sud utvrdio da se jedan dio ratnih zarobljenika nalazio postrojen ispred garaže, među kojima su bili pored ostalih i oštećeni Č. Đ., S.F. i P.E., dok se drugi dio zarobljenika nalazio u garaži. Sama okolnost da su nakon zarobljavanja i nakon što su bili smješteni u garažu zarobljenici u grupama izvođeni, neki i po nekoliko puta jer su ih vodili i na ispitivanje, da su zbog proživljenog bili u strahu, kako su i sami izjavljivali, dovela je do toga da je i ovaj oštećeni smatrao da je njega i S. optuženi izveo iz garaže. Nadalje, dio iskaza ovog oštećenog koji se odnosi da je od udaraca, straha i boli izvršio malu i veliku nuždu i to u momentu dok je ležao na zemlji, dok ga je optuženi tukao, ovaj sud nije prihvatio ubjedljivim, pouzdanim, jer isto nije potvrđeno niti jednim iskazom svjedoka, a što bi u takvoj situaciji moralo biti zapaženo, posebno kada se imaju u vidu uvjeti u garaži u kojoj su zarobljenici bili smješteni i gdje su tri dana boravili, a što ne bi ostalo neopaženo od strane drugih zarobljenika. Međutim, iskaz svjedoka-oštećenog Č.Đ. u dijelu da njemu prilazi optuženi nakon što je izišao iz vozila, da je imao zamotanu ruku, da ga udara rukom a zatim da je od stražara uzeo pušku i udario ga kundakom puške, od kojeg udarca je pao i da ga je nastavio udarati kundakom puške i nogama na kojima je imao vojničke čizme, po svim dijelovima tijela, ovaj sud je ocijenio ubjedljivim, vjerodostojnim, a koji iskaz je u tom dijelu potvrđen iskazima i drugih svjedoka.

Okolnost što je oštećeni Č.Đ. prijavio optuženog H.Z. nakon proteka vremena od 12. godina, ne dovodi, samo radi toga, u pitanje vjerodostojnost dijela njegovog iskaza koji je prihvaćen od strane ovog suda. Kod ovakve vrste predmeta to nije neuobičajena situacija da se čeka određeni protek vremena kako bi se smirile tenzije te sigurnosna i politička situacija i postigla psihička spremnost osobe koja prijavljuje. Neosnovanim je ocjenjen od strane ovog suda prigovor branitelja da je oštećeni Č.Đ. podnio prijavu protiv optuženog H. isključivo motiviran pribavljanjem imovinske koristi, navodeći da je takva tvrdnja branitelja potkrijepljena iskazima svjedoka Č.A. i R.E.. Ovo iz razloga što bi u takvoj situaciji za koju se zalaže žalba bilo logično da oštećeni prije podnošenja prijave protiv optuženog traži određeni iznos novca i da ga time uslovljava sa podnošenjem prijave, na koji način oštećeni nije postupio. Suprotno tome, oštećeni Č.Đ. je naveo razloge zašto se nakon podnesene prijave sastao sa optuženim H. i naveo da mu je tražio isplatu određenog iznosa novca, za koje je, kako navodi znao da mu optuženi neće dati.

Iz iskaza svjedoka-oštećenog S.F. proizilazi pored ostalog, da je u martu 1995. godine učestvovao u borbama na području V.K. i to na strani V Korpusa, da je bio zarobljen od strane pripadnika NO APZB i to u mjestu P. i to dana 18.03.1995. godine, kojom prilikom su sa njim

bili zarobljeni Ć.Đ., P.E., a zarobljena je i jedna osoba po imenu M., kojem se ne sjeća prezimena, te da su sprovedeni do mjesta T. i da su smješteni u garažu neke kuće ispod same džamije, da ih je bilo možda oko 40-etak, da su jednim dijelom bili postrojeni ispred garaže, a drugi dio zarobljenika u garaži, da su dolazile određene osobe te da su ih tukle. Naveo je, da je u jednom momentu stajao pored Ć.Đ., a da mu je sa desne strane bio M. po nadimku J., te da je on osjetio jedan jak udarac u predjelu glave, ali da ne zna ko ga je udario, ali da je čuo da je to bio H.Z. zv. Š.. Kada je osjetio udarac i pao vidio je H.Z. ispred sebe i još njih par, a okolo njih bilo je možda 20-tak boraca pripadnika NO APZB. Pojašnjava da kada je zadobio udarac i pao, oni (zarobljenici) su bili postrojeni ispred garaže gdje je bilo i pripadnika policije APZB, te da je vidio momenat kada H.Z. njima prilazi i da se obraćao Ć.Đ. povišenim tonom, da mu je govorio da je on njemu spašavao familiju, da je kod njega nosio gitaru a sada nosi pušku i da je on (Ć.Đ.) pobjegao u V Korpus, navodeći da on nije znao da je Ć. ranije bio pripadnik APZB. Ističe da je osjetio udarac pozada, da je pored H.Z. bio i L.J. odmah ispred njega, koji je bio pripadnik NO APZB. Primijetio je da je optuženi H.Z. na jednoj ruci imao fiksator, jer je bio ranjen u jednu ruku ali se ne može sjetiti da li se radi o lijevoj ili desnoj ruci, te dok je H.Z. pričao sa Đ., da se njemu obraćao L.J., te da se sjeća da je on zadobio udarac nečim tvrdim u predjelu brade od kojeg je pao i onda nije vidio ko ga tuče, a da je preko njega pala jedna osoba, a kad je tuča prestala vidio je da je to bio Ć.Đ.. Navodi da kada je on pao, da je pokrio glavu rukama i da je najviše udaraca zadobio u predjelu kičme i rebara. Ne zna da li je osjećao udarce šake ili su to bili udarci naneseni nogom, a nakon izvjesnog vremena kada su ti udarci prestali, prisutna policija APZB natjerala ih je da se snijegom obrišu i uvela ih u garažu. Svjedok je potvrdio da postoje određene razlike u iskazima koje je dao pred policijom i u tužilaštvu u odnosu na iskaz dat na glavnom pretresu i iskazuje da se događaj desio na način kako ga je opisivao na glavnom pretresu. Ističe da u konkretnom slučaju ne samo kod njega već i kod drugih zarobljenih osoba da je vladao veliki strah za vlastiti život, da oni nisu smjeli ravno gledati već da su morali oboriti pogled i glavu, da u toj velikoj gužvi, galami, vici, nije mogao najbolje zapaziti i evidentirati određene stvari zbog čega je došlo do određenih različitosti u njegovom iskazu datom na zapisniku kod policije i na zapisnik u tužiteljstvu u odnosu na iskazivanje na glavnom pretresu, za koje navodi da je na glavnom pretresu tačno bez nekih opterećenja govorio. Ovaj sud nije prihvatio iskaz oštećenog S.F. iz istrage dat u MUP-u UP Sektor kriminalističke policije od 11.07.2007. godine, kojem iskazu je prigovoreno kako od strane ovog oštećenog da nije dosljedno sačinjen njegov iskaz, kojem iskazu je prigovorila i odbrana, tako da je prihvaćen njegov iskaz dat na glavnom pretresu, koji u biti ne odstupa od njegovog iskaza datog u Tužiteljstvu.

Svjedok-oštećeni P.E. je potvrdio da je bio pripadnik V Korpusa A BiH i da je zarobljen dana marta godine u mjestu P. od strane pripadnika NO AZPB, gdje je bio zarobljen veći broj pripadnika V Korpusa ABiH, pa između ostalih S.V., S.N. i još neki pripadnici V Korpusa, a sjeća se da je tu ubijen S.R. nakon zarobljavanja od strane O. pripadnika NO. Kod zarobljenih pripadnika V Korpusa bio je veliki strah, pa tako i kod njega, zato što su mu pripadnici NO prilikom zarobljavanja govorili da ako mu u ležištu puške bude nedostajalo

metaka da će toliko metaka koliko bude nedostajalo u ležištu oni ispaliti u njega, pa smatra da ga je sreća spasila da ga nisu ubili prilikom zarobljavanja jer su pronašli u grmlju pušku u kojoj nije nedostajalo municije. Svjedok navodi da je kritičnog dana nakon što su izvedeni iz garaže D.A. i postrojen veći broj zarobljenih pripadnika ABiH, da je primijetio Č.Đ. kojeg je od ranije poznavao, da je stajao u redu i da je vidio i S.F., kojem je kasnije saznao ime, te da je primijetio da ispred njih stoji jedan vojnik koji je vikao i galamio na Č.Đ., a radilo se o pripadniku NO APZB, te da je čuo da je taj vojnik Č.Đ. govorio, kod mene si nosio gitaru a sad si uzeo pušku i da je vidio da je od nekog drugog vojnika uzeo pušku u ruku, da je čuo kao neki tupi udarac ali nije smio gledati bojeći se da će i on biti udaran. Primijetio je da taj vojnik u jednoj ruci drži pušku, a da mu je druga ruka bila zamotana i da je vidio da je taj vojnik za kojega je kasnije saznao da se zove H.Z. udara Č.Đ. sa kundakom puške koju je držao u ruci, dok nije mogao potvrditi da li je udarao S.. Nakon predočavanja dijela iskaza iz istrage od 22.05.2015. godine, svjedok-oštećeni je objasnio da mu je optuženi H.Z. bio okrenut leđima, da je vidio kada je udarao Č.Đ., a da nije vidio da li je udarao S., da je mogao samo pretpostaviti. Potvrdio je da je taj isti vojnik koji je udarao Č.Đ., za kojeg je kasnije saznao da se zove H.Z., prišao njemu i udario ga puškom po leđima i glavi, navodeći da su oni kao zarobljenici svi morali imati sagnutu glavu i gledati u zemlju, a ruke držati na leđima i da je taj isti vojnik koji ga je prethodno udario puškom prošao iza njega i rekao mu „ako padneš kad te udarim gotov si“ i udario ga puškom preko leđa, međutim on je uspio ostati na nogama i tada ga je taj vojnik prestao udarati. Svjedok je istakao da je potpuno siguran da je vojnik koji je tukao Č.Đ. njega udario dva puta puškom i to u predjelu leđa i glave. Nakon što su ponovo ušli u garažu vidio je Č.Đ. sa vidnim povredama, da je on bio u strahu i samo gledao da sačuva živu glavu, jer je ranije kod zarobljavanja vidio kako su ubijali zarobljene pripadnike V Korpusa, da je prilikom udarca puškom ostao na nogama da ne bi pao i da se bojava za vlastiti život.

Iskaze svjedoka oštećenih S.F. i P.E., koji su se izjašnjavali u pogledu njima poznatih činjenica i okolnosti, kod kojih nije bilo sumnje u identitet optuženog posebno što je bilo karakteristično da mu je ruka bila povrijeđena i u povelju, ovaj sud je prihvatio vjerodostojnim njihove iskaze date na glavnom pretresu, koji su u odnosu na predočene dijelove njihovih iskaza iz istrage dali razložno obrazloženje, pa nije bilo razloga za drugačiju ocjenu njihovih iskaza.

Da je kritične prilike optuženi udarao oštećene na način opisan kao u izreci ove presude potvrđeno je i iskazom svjedoka H.E.. Iz njegovog iskaza proizilazi da je od samog početka ... godine bio pripadnik jedne brigade iz V.K. u sastavu V Korpusa ABiH i da je zarobljen godine na P., rejon G. b. sa ostalim pripadnicima V Korpusa, gdje su ih prethodno razoružali, udarali, opisujući postupanje prema njemu, a potom su ih kamionom odvezli u T., gdje je jedna grupa zarobljenika bila postrojena, kojoj su se i oni pridružili, dok su drugi zarobljenici bili u garaži. Naveo je da je vidio kada je došao optuženi H. sa još jednim čovjekom i vozačem, da odmah prilazi zarobljenicima, da je nastao kaos i da je pretukao Č.Đ. i S.F., a zatim da mu je neko viknuo evo ti komšije i da je tada prišao P.E., da ga je udario puškom u predjelu glave i

leđa od čega je isti posrnuo, navodeći da je letio nekoliko metara, a zatim da mu je rekao „kad te udarim ako padneš ubit ću te“, te u predjelu leđa udario E., koji nije pao i da ga je tada prestao udarati. Navodi da je optuženog poznavao od ranije, da nisu u dobrim odnosima i da ne govore još od vremena kada su išli u školu u B., te na pitanje odgovorio da nije vidio da je optuženi tukao druge osobe osim Ć., S. i P..

Iako svjedok H.E. nije duže vrijeme u dobrim odnosima sa optuženim, ovaj sud je povjerovao njegovom iskazu, smatrajući da je svjedok zaista navodio ono što je on vidio i čuo, pa je njegov iskaz prihvatio ubjedljivim, pouzdanim i ocijenio ga vjerodostojnim. Svjedok je određeno naveo da njemu optuženi kritične prilike nije prilazio, da nije vidio da je optuženi tukao druge osobe izuzev Ć., S. i P., pa i u tom dijelu njegov iskaz je pouzdan i ubjedljiv, bez ikakvog dodavanja i pripisivanja optuženom nečega što se zaista nije dogodilo, iako je mogao reći da ga je optuženi udarao, obzirom da je bio već pretučen kako prilikom zarobljavanja, tako i prilikom dovođenja u mjesto T.. Činjenica što je svjedok naveo, da je oštećeni P.E. nakon što ga je optuženi udario „nekoliko metara letio“, ne dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza ovog svjedoka, za šta se zalagao branitelj, već se radi o subjektivnom dojmu svjedoka, a što ne predstavlja odlučnu činjenicu, da li je nakon udarca oštećeni posrnuo metar, dva ili nekoliko metara.

Nadalje, iz iskaza svjedoka P.M., Ž.F., T.M. i S.N., koji su takođe kritične prilike zarobljeni kao pripadnici V Korpusa ARBiH od strane NO APZB, kojom prilikom ih je bilo zarobljeno oko 20-30 proizilazi, da su bili postrojani i odvedeni u mjesto T., da su udarani te odvedeni i smješteni u garažu, dok je svjedok S.N. sutradan doveden u garažu u T., navodeći da su prema njemu pripadnici NO APZB korektno postupali i dozvolili mu da posjeti svoje ukućane, te da je dobio i nešto odjeće da obuče. Svjedok P.M. je naveo da je kritične prilike bilo masovno batinjanje zarobljenih pripadnika V Korpusa, da je on po drugi puta zarobljen i smatra da je najviše tučen, a da za S. ne zna da li je tučen, jer ga nije poznavao. Potvrdio je da kritične prilike oštećeni Đ. nije bio uneredit, odnosno da nije izvršio malu i veliku nuždu. Navedeni svjedoci nisu bili neposredni očevici predmetnih dešavanja, jer su oni ranije bili izvedeni iz garaže i premlaćeni, a vidjeli su kada su iz garaže izašli između ostalih Ć.Đ. i S.F., pa kada su se vratili u garažu vidjeli su povrede na Đ., dok na S. nisu zapazili povrede i da im je Đ. pričao da ga je optuženi H. premlatio, dok S. o tome nije govorio. Svjedok T.M. je inače Đ. stric i nije vidio ko ga je tukao, jer se nalazio u garaži, a Đ. mu je rekao da ga je optuženi tukao i kada se vratio u garažu vidio je nešto krvi ispod nosa i na usni, dok nije vidio da su Đ. zubi izbijeni. Đ. mu je rekao da je optuženi tukao i S.F., a da nije vidio da je tukao P.E..

Ocjenjujući iskaze naprijed navedenih svjedoka, ovaj sud ih je prihvatio ubjedljivim, nalazeći da svjedoci nisu imali nikakvog razloga da neistinito predstavljaju uglavnom ono što su čuli i to prije svega od oštećenog Ć.Đ.. Dakle, iako se radi o posrednim iskazima svjedoka P.M., Ž.F., T.M. i S.N., oni potkrijepljuju iskaz oštećenog Ć.Đ. da ga je optuženi udarao.

Nadalje, iz iskaza optuženog H.Z. datog u svojstvu svjedoka proizilazi da je prvobitno bio u Teritorijalnoj odbrani a kasnije u ARBiH i to kao pomoćnik komandanta za obavještajne poslove 2. bataljona 521. brigade ARBiH. Nakon što je formirana APZP u septembru 1993. godine pristupio je jedinicama APZB i jedno vrijeme bio komandir interventne jedinice pod nazivom G. i da je tu bio do kraja prve autonomije i to, do augusta 1994. godine, a prilikom njihovog ponovnog povratka u V.K. dana 15.11.1994. godine imenovan je za komandanta prvog bataljona 1. brigade NO APZB i na toj dužnosti ostao do 07.08.1995. godine. Navodi da je 29.01.1995. godine ranjen u desnu ruku, da se liječio u vojnoj bolnici u V., R.H., da se nakon toga vratio u V.K. i da se vratio svojim redovnim dužnostima komandanta 1. bataljona 1. brigade NO APZB, iako mu je funkcija desne ruke bila oslabljena, držao je ruku u povoju fiksiranu, navodeći da je on po prirodi dešnjak ali da je bio prinuđen da obavlja poslove lijevom rukom. U njegovoj odsutnosti njegove poslove je obavljao njegov zamjenik L.J.. Ističe da u martu mjesecu 1995. godine nije učestvovao u borbenim dejstvima niti neposredno niti komandno, da u tome nije učestvovao ni njegov bataljon odnosno 1. brigada izuzev jedne čete iz njegovog bataljona koja je bila prepočinjena 2. bataljonu 2. brigade i učestvovala u borbenim dejstvima prema naredbi pretpostavljene komande. Navodi da je kritičnog dana godine imao sastanak u komandi brigade, da je sa njim bio i njegov zamjenik L. J., koji sastanak je bio u rejonu naselja B., kojom prilikom je informisan o dejstvima koja su održana na lijevom krilu i da je dobio zadatak da izvrši povrat svoje jedinice koja se pridružila u zoni odgovornosti 2. brigade, nakon čega su krenuli u mjesto T. gdje se nalazilo istureno komandno mjesto 2. brigade APZB. Pojašnjava da je sa zamjenikom L. J. i vozačem krenuo u namjeri kako bi komandiru čete koja je pripadala njegovom bataljonu saopštio da je završena akcija, da ta četa nije više prepočinjena i da se vrati u brigadu. Prilikom dolaska u navedeni rejon IKM 2. brigade NO APZB optuženi navodi da su zaustavili vozilo ispred ulaza u dvorište kuće gdje su primijetili grupu vojnika APZB koja je okruživala jednu grupu postrojenih zarobljenika, koji su se od njih nalazili na udaljenosti oko 15-tak metara. Išli su iz vozila i među postrojenom grupom zarobljenika odmah je prepoznao Č.Đ., vidjeli su da su zarobljenici bili razoružani, da su sa njih bili poskidani određeni dijelovi odjeće odnosno uniforme, da su neki bili u donjem vešu, gaćama i slično. Inače Č.Đ. je bio vojnik u autonomiji i to u jedinici Golubovi, kojom je optuženi komandovao u to vrijeme i navodi da nije prije dolaska znao da je Č.Đ. zarobljen. Po izlasku iz vozila i prepoznavanja Č.Đ. odmah je krenuo prema tim zarobljenim licima i u neposrednoj blizini primijetio i Hodžić Esada, kao zarobljenika kojeg je od ranije poznao ali sa kojim od ranije, još od prije rata nije bio u dobrim odnosima i sa kojim nije govorio. Prišavši Č.Đ. ju primijetio je kod istog tragove krvi u predjelu nosa, pitao ga je na koji način je došlo do zarobljavanja, te da li ima još neko od boraca koji su bili u njegovoj jedinici pa prebjegli u V Korpus, a sada zarobljeni. I njegov zamjenik L.J. je također prepoznao jednu osobu i sa njom razgovarao, nije znao o kome se radi, a kasnije je saznao da se radi o S.F. kojeg je Libić poznao i dok je on razgovarao sa Č.Đ.jem, L. je razgovarao sa S.F.. Navodi da nikoga fizički nije dirao, da nije imao fizičkog kontakta sa bilo kojim od zarobljenika, te da ga je neko od vojnika nazvao po nadimku Š. i rekao mu, da ima zarobljen jedan pripadnik V Korpusa koji je iz njegovog sela, nakon čega je napustio Č.Đ. i prišao tom vojniku kojeg nije mogao

prepoznati pa ga je pitao za ime i prezime, predstavio mu se kao V.Z. i on je onda prepoznao o kome se radi pošto je on mlađi momak, poznavao je njegove roditelje, bilo mu je poznato da su oni bili simpatizeri V Korpusa, da je njegov brat također pripadnik V Korpusa nekih od bužimskih brigada, pitao ga je i za brata te kroz razgovor je zaključio da je pravo ime tog vojnika V.S.. U međuvremenu L.J. je otišao do vozila G. i ubrzo ga pozvao pa je i on došao do vozila gdje je zatekao svog vozača D.S., jednog vojnika i G. komandira čete, kojem je dao usmenu naredbu u pogledu daljeg angažmana čete odnosno prestanka prepočinjavanja, tako da se na toj lokaciji zadržao svega 15-ak minuta. Navodi da je primjetio određeni metež među zarobljenicima, prisutnim vojnicima APZB i prisutnim civilima, ali da on nije učestvovao ni u kakvom metežu, guranju, naguravanju, fizičkom kontaktu ili slično. Nije primijetio bilo koga od starješina iz 2. brigade iako ih je sviju poznavao, te da on nije imao bilo kakvih nadležnosti kao komandant 1. bataljona 1. brigade. Ističe da nikad nije imao kontakt sa bilo kojim zrobljenikom, da nikad nije odlazio u bilo kakve logore, da nikad nije maltretirao bilo kojeg zarobljenika, da jeste učestvovao u borbenim dejstvima prilikom čega su zarobljavani određeni pripadnici suprotstavljene vojske i da nikada prema istima nije primjenjivao bilo kakvu silu. Nakon zarobljavanja zarobljenici su prosljeđivani organima bezbjednosti koji su dalje odrađivali svoj dio posla. Navodi da nadležnost komandanta brigade nije da pristupa bilo kojem zarobljeniku i da on nikad nije pristupao zarobljeniku, svaki bataljon ima pomoćnika za bezbjednosno obavještajne poslove i oni su zaduženi da obavljaju razgovor sa zarobljenicima. Dalje je naveo, da je sa porodicom otišao da živi u A., gdje i danas živi, da svake godine dolazi u V.K. rodbini za godišnji odmor i da se prilikom svog prvog dolaska na godišnji odmor 2002. godine susretao i sa Ć.Đ.jem, pa i slijedeće godine se susretao, da su se svi družili u jednom kafiću pod nazivom A. u kojem su bili R.E., Ć.H., zatim A. i drugi njegovi prijatelji sa kojima se on družio, a često je bio i Ć.Đ., koji je jedno vrijeme bio menadžer odnosno vodio je navedeni kafić. Kada je u ljeto 2007. godine došao na ljetni raspust u V.K. saopšteno mu je da ga traži SIPA-a, ostavljen mu je neki broj koji je kontaktirao, otišao u sjedište SIPE u B.L. i odgovarao na neka pitanja, pa mu je tada rečeno da je prijavljen da je počinio ratni zločin na način da je tukao zarobljenike i da ga je prijavio Ć.Đ.. Poslije toga kada se vidio sa Ć.Đ.jem nisu razgovarali i kada bi on ušao u kafić A., Ć.Đ. je izlazio, da bi jedne prilike na insistiranje njihovih zajedničkih prijatelja E. i A. došlo do kontakta između njega i Ć.Đ., kojom prilikom mu je Ć.Đ. rekao da on očekuje da on njemu plati KM za pretrpljeni bol, strah i ostalo, a da će on povući prijavu, pa kada je to odbio, rekao mu je da je zadnja ponuda Eura, pa kada je i to odbio, od tada više nije bilo kontakta između njih. Navodi da Ć.Đ. nije spominjao da će podnijeti krivičnu prijavu protiv L.J.a te da mu je poznato da L.J. od 1995. godine živi u F.. U vezi dolaska kritične prilike objasnio je, da je njegovom naredbom jedna četa iz njegovog bataljona prepočinjena 2. brigadi i da je on izdao usmenu naredbu komandiru čete da je prepočinjen 2. brigadi, a da je zatim njegovom naredbom i to usmenom došlo do povlačenja te čete a sve na osnovu naredbe koju je dobio od strane komandanta brigade, te navodi da je pismeno dobio naredbu o prepočinjenju a usmeno o povratu, da je to bila praksa i da je mogao dati usmenu naredbu motorolom kako ne bi nikako išao na lice mjesta, ali da je iz bezbjedonosnih razloga odlučio da to lično saopšti iako je prije toga motorolom razgovarao sa

G. kao komandirom čete. Kada je došao na lice mjesta navodi da je vidio da je G. došao ali on njemu odmah ne prilazi već se upućuje prema stroju zarobljenih boraca pripadnika V Korpusa, a to iz razloga što je prepoznao Č.Đ. u stroju kao zarobljenika i odlazi do njega. Dalje navodi da je on školovan oficir jer je završio školu rezervnih oficira u B., kao i njegov zamjenik L.J. koji je takođe završio istu školu.

Dio iskaza optuženog dat u svojstvu svjedoka, da je 29.01.1995. godine bio ranjen u desnu ruku i da je zadobio ustrijelnu ranu desne nadlaktice sa komplikovanim prelomom desne nadlaktične kosti, ovaj sud je prihvatio vjerodostojnim, a što je potkrijepljeno materijalnim dokazima, kopijom protokola Doma zdravlja V.K., u kojoj je navedena povreda kod optuženog, te od 21.04.1995. godine u dijagnozi se navodi pareza radijalisa i od 09.05.1995. godine, a zadobivene povrede optuženom su potkrijepljene i izvodom iz evidencije knjige o prijemu i liječenju od 03.08.2010. godine, za koje se stalni sudski vještak prim. dr P.B., specijalista ortopedske hirurgije izjasnio da se radilo o oskudnoj dokumentaciji, iz koje nije vidljivo kad je izvršena operacija, sa uspostavljenom dijagnozom bez detaljnijeg kliničkog nalaza. Vještak prim. dr P.B. je sačinio pisani nalaz i mišljenje od 08.05.2017. godine, koji je izlagao na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom dana 12.07.2017. godine, kada je direktno i unakrsno ispitan. Vještak je objasnio i nalaz i mišljenje radiologa od 11.01.2016. godine sa priloženim RTG snimcima na CD-u od istog datuma, iz kojeg nalaza se vidi da na povrijeđenoj desnoj ruci optuženog postoji metalna ploča sa vijcima i dvije žice te da prelom nadlaktice obično zarasta za četiri mjeseca, ali da ima 1% preloma koji nikad ne zarastu. Nakon što je optuženi naveo da mu je operacija ruke izvršena u V., R H., da je deset dana čekao na operaciju zbog preopterećenosti bolnice, da je zbog prijetnje trovanja deset dana se radilo na čišćenju rane uz primanje jake injekcije, kojih je dnevno primao 7-8, da mu je prvih deset dana ruka bila fiksirana zavojem i da su mu nakon operacije ugrađene pločice, te da tri mjeseca nije imao funkciju desne ruke, za koje navode optuženog se navedeni vještak izjasnio da ne spori ništa od toga što je optuženi naveo i da takva mogućnost postoji. Vještak je naveo i da funkcija desne ruke nije uticala na lijevu ruku, koja je prema medicinskoj dokumentaciji bila očuvana.

Dio iskaza optuženog H.Z. datog u svojstvu svjedoka da je kritične prilike došao do oštećenog Č.Đ. koji je bio postrojen i sa istim komunicirao, jer je ranije bio u njegovoj jedinici G. iz koje je pobjegao, da se optuženi na tom mjestu kratko zadržao, te da mu je neko viknuo da se tu u stroju nalazi njegov komšija i da se odmakao od Đ., navodeći da ga nije udarao, da nije udarao ni S.F.a, niti P.E., a niti bilo koga od zarobljenika, ovaj sud nije prihvatio uvjerljivim, jer je isti u suprotnosti sa iskazima posebno svjedoka oštećenih Č.Đ., S.F., P. E., te svjedoka H.E. i drugim dokazima. Ovaj sud nalazi da je optuženi svojim iskazom datim u svojstvu svjedoka u kojem tvrdi da nikog od zarobljenika nije udarao, da nije uzimao pušku u lijevu ruku, nastojao da izbjegne krivičnu odgovornost. Njegovi navodi da nije išao niti u jedan logor gdje su bili smješteni zarobljenici, da nije bio ni prisutan prilikom zarobljavanja ratnih zarobljenika su potpuno prihvatljivi i uvjerljivi, jer mu se tako nešto i nije stavljalo na teret.

U vezi sa prethodno navedenim ovaj sud nalazi utvrđenim da je optuženom desna ruka bila povrijeđena i u povelju, ali da je optuženi koristio lijevu ruku koja je imala očuvanu funkciju, pa imajući u vidu da je po prirodi dešnjak, prihvata i to, da udarci lijevom rukom u kojoj je držao pušku, nisu mogli biti onog intenziteta kakvi bi bili da je udarao desnom rukom, ali da se u svakom slučaju radilo o jakim udarcima zbog kojih su oštećeni trpili tešku fizičku i duševnu bol.

Prema iskazu svjedoka L.J. proizilazi, da je ranije bio pripadnik V Korpusa ARBiH, a da je po proglašenju APZB u septembru mjesecu 1993. godine pristupio novoformiranoj NO APZB, tako da je i u martu mjesecu 1995. godine bio pripadnik iste vojske i bio je zamjenik komandanta 1. bataljona 1. brigade NO APZB, dok je komandant bataljona bio optuženi H.Z.. U martu mjesecu 1995. godine bilo je borbenih dejstava između pripadnika V Korpusa R BiH i pripadnika NO APZB i da je u tim borbama zarobljen veći broj vojnika pripadnika V Korpusa. Jedna jedinica iz bataljona u kojem je on bio zamjenik učestvovala je u borbenim dejstvima i to jedna četa sa kojom je komandovao G.H., na osnovu naredbe o pretpočinjenu. Nakon što su završena borbena dejstva on i komandant H.Z. su pozvani u komandu brigade na referesiranje, gdje se dogovorilo o povlačenju njihove jedinice. Optuženi u svojstvu komandanta 1. bataljona 1. brigade NO APZB radio vezom je obavijestio komandira čete G.H. da se nađu po tom pitanju i to u rejonu mjesta T. i to kod IKM 2. brigade gdje su se vozilom uputili. Došavši na to mjesto vidio je da je došao i komandir njihove čete G.H. sa vozilom i u dvorištu u blizini IKM 2. brigade vidjeli su postrojenih nekih 15-20 boraca pripadnika 2. brigade APZB, a bilo je i postrojenih zarobljenika, nešto civila, pa su njih dvojica (L. i optuženi) izišli iz auta, nisu prilazili G., već su odmah prišli grupi zarobljenika u kojoj grupi je prepoznao nekog svog daljeg rođaka F., D., čije prezime se kasnije sjetio da se preziva S., a za kojeg je bio iznenađen zbog čega je prebjegao iz vojske NO APZB u vojsku V Korpusa ARBiH, te da je on sa S. razgovarao, a optuženi H. je razgovarao sa jednom osobom koja je stajala do S.. Navodi da nije čuo o čemu su razgovarali H. i ta osoba, te da je u jednom momentu čuo da H.Z. zove jedan vojnik sa lijeve strane govoreći mu da tu ima neki njegov zemljak iz istog mjesta, pa je on napustio taj stroj i vratio se do komandira čete G.H., koji nije prilazio stroju zarobljenih boraca pripadnika AR BiH, a H.Z. je otišao lijevo te je ponovo sa nekim razgovarao, ali nije čuo o čemu su razgovarali. Smatra da se H.Z. zadržao kod stroja zarobljenika negdje 2-3 minute, potom došao do G. i rekao mu o povlačenju jedinice. Nadalje je naveo, da su optuženi H.Z. a i on završili školu rezervnih oficira bivše JNA.

Iz iskaza svjedoka G.H. proizilazi da je bio pripadnik NO APZB raspoređen u 1. brigadu 1. bataljona kao komandir 1. čete NO APZB, dok je komandant bataljona bio H.Z.. Navodi da je u martu mjesecu njegova jedinica, odnosno četa sa kojom je on komandovao učestvovala u borbenim dejstvima prema pripadnicima V Korpusa koja je bila pretpočinjena 2. brigadi NO AP ZB, koja je i izvodila borbena dejstva prema pripadnicima V Korpusa, kojom prilikom je bio velik broj zarobljenih pripadnika V Korpusa, koji su predavani 2. brigadi odnosno

dovođeni do mjesta T., gdje se nalazilo istureno komandno mjesto 2. brigade i predavali nadležnim starješinama te brigade. Konkretno prilike on nije prilazio postrojenim zarobljenicima te navodi da je radio vezom obaviješten od strane H.Z. da dođe na IKM 2. brigade da se tu njih dvojica nađu kako bi mu referisao kakvo je stanje te je došao skupa sa M.E. automobilom i dolazeći na to mjesto vidio je da dolazi H.Z. sa vozačem D. i sa njegovim zamjenikom L.J., koji su se odmah uputili prema zarobljenim pripadnicima V Korpusa kod kojih su se zadržali oko 2-3 minute, da je vidio da su sa njima nešto razgovarali, dok nije čuo o čemu su razgovarali jer je bio udaljen nekih 10-15 metara od njih. Navodi da je vidio da je H.Z. bio u uniformi, da je imao vojničke čizme a da je od naoružanja imao pištolj, te u jednom momentu su se obojica zaokrenula prema njemu tako što je Z. otišao na lijevu stranu, a L. je došao do njega, pa da je ubrzo pozvao Z. da dođe do njega, da riješe zbog čega su i došli, da su razgovarali nekih 10 minuta i razišli se. Na pitanja se izjasnio, da on ne poznaje Č.Đ., da ne poznaje ni S.F., a ni P.E., te da se sa H.Z. pozdravio stiskom ruke, da mu je pružio lijevu ruku, dok mu je desna ruka bila povrijeđena i da je imao fiksator.

Ocjenjujući iskaze svjedoka L.J. i G.H. pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti, te u vezi sa iskazom optuženog datog u svojstvu svjedoka, ovaj sud cijeni da navedeni iskazi svjedoka nisu pouzdani, niti ubjedljivi u dijelu njihovih navoda da je optuženi kritične prilike samo prišao postrojenim zarobljenicima i razgovarao, i to sa oštećenim Č.Đ., a potom sa svojim komšijom, da nikog nije udarao, nalazeći da su takvi njihovi iskazi očigledno usmjereni na pomaganje optuženom u izbjegavanju njegove krivične odgovornosti. Da se kritične prilike optuženi H.Z. i njegov zamjenik L.J. nisu uputili prema komandi isturenog komandnog mjesta 2. brigade svojim vozilom u isključivoj namjeri da se na tom mjestu nađu sa G.H. kako bi mu prenijeli usmenu naredbu o tome, da četa sa kojom je on komandovao nije više pretpočinjena 2. brigadi, utvrđeno je iz postupanja optuženog, kao i iz iskaza svjedoka oštećenih Č.Đ., S.F. a i P.E. i drugih dokaza. Naime, optuženi se prethodno sredstvima veze čuo sa G.H. kojem je mogao reći sve ono kako je naveo da mu je rekao prilikom njihovog susreta. Evidentno je, kada optuženi sa vozilom dolazi na lice mjesta, iako je vidio da je sa vozilom došao i G., on ne ide prema njemu, već odmah odlazi prema postrojenim zarobljenicima i to prema Č.Đ., kojeg je odmah prepoznao. Prema činjeničnim utvrđenjima slijedi da se svjedok L.J. skupa sa optuženim nakon izlaska iz vozila uputio prema postrojenim zarobljenicima, jer je i L. prepoznao svog rođaka (S.F.) sa kojim je razgovarao, a koji je stojao do oštećenog Č.Đ., sa kojim je optuženi razgovarao. Stoga je sasvim jasno da je radi blizine ovaj svjedok mogao čuti sadržinu razgovara, te najbolje mogao vidjeti momenat kada optuženi uzima pušku od nekog vojnika i zdravom lijevom rukom, dok mu je desna ruka zamotana i u povelju, udarao kundakom puške oštećenog Č.Đ. po tijelu. Isto tako i svjedok G.H. koji navodi da je vidio dolazak optuženog na mjesto događaja, prilazak zarobljenoj grupi vojnika, te komunikaciju sa jednim od zarobljenika, kratko zadržavanje, zatim odlazanje na lijevu stranu po pozivu nekog od vojnika APZB, kraće zadržavanje pred strojem i povrat do G.H., pa i ovaj svjedok iako prati kretanje optuženog koje se svodi samo na razgovor sa postrojenim zarobljenikom, pa iz navedenog slijedi da su njihovi iskazi podudarni, jer iskazuju o istim činjenicama i

okolnostima kao što je i iskaz optuženog dat u svojstvu svjedoka. Iako branitelj optuženog iznosi tvrdnju da iskazi svjedoka L.J. i G.H. potvrđuju tezu optuženog, ovaj sud smatra da se radi o dogovorenim iskazima u kojima opisuju drugačije postupanje optuženog od onog kako je to utvrđeno iskazima oštećenih osoba o udaranju oštećenih od strane optuženog, na način kako je to navedeno u izreci ove presude. Pored toga, ovaj sud smatra neubjedljivim da su optuženi i njegov zamjenik L.J. bili na referisanju u 1. brigadi u pogledu borbenog djelovanja, iz razloga što 1. brigada nije učestvovala u izvođenju borbenih dejstava (izuzev 1. čete 1. bataljona) a koja četa je bila pretpočinjena naredbama pretpostavljenih i to komandanta brigade ili načelnik štaba, tako da optuženi H.Z. kao komandant bataljona i L.J. kao njegov zamjenik za to nisu bili ni nadležni, što bi se odnosilo i na prestanak pretpočinjavanja, povrata čete u 2. zonu odgovornosti, što se radi u pismenoj formi isto kao i kod podčinjavanja čete. Analizom naprijed navedenih iskaza ovaj sud zaključuje da je optuženi putem sredstava veze od G.H. sa kojim se prethodno čuo, saznajući da se u blizini isturenog komandnog mjesta 2. brigade nalaze zarobljenici V Korpusa, među kojima i određeni pripadnici koji su ranije bili pripadnici NO APZB, na koji zaključak upućuje način dolaska optuženog i njegovog zamjenika na lice mjesta, na kojem se nalazio i G.H., kojem ne prilaze, već pri izlasku iz automobila prilaze zarobljenim pripadnicima V Korpusa i optuženi se povišenim tonom obraća jednom zarobljeniku koji je ranije bio pripadnik interventnog voda G. vojske NO APZB kojim je komandovao optuženi, Č.Đ. i nakon toga slijede dalji tok događaja.

Iz iskaza svjedoka D.A. proizilazi da je u kritično vrijeme bio vozač 1. brigade 1. bataljona NO APZB, da je u mjestu T. doveo komandanta brigade H.Z. i njegovog zamjenika L.J., da su isti izlaskom iz vozila se odmah uputili prema postrojenim zarobljenicima, da je vidio da je optuženi razgovarao sa Č.Đ., da je nastala gužva, neko nekog je udario, da je vidio da je Đ. imao povrede i smatra da ih je dobio prilikom zarobljavanja. Navodi da je vidio da je S.pao, ne zna ko ga udari, a optuženi je za to vrijeme pričao sa Đ., te da su nakon završene akcije se vratili u jedinicu.

Iskaz svjedoka D.S. ovaj sud cijeni uopćenim, vidi da pada S., a ne vidi ko ga udari, nastala gužva bez pojašnjenja ko je pruzroči, a optuženog vidi samo da razgovara sa Č.Đ., koji iskaz nije ubjedljiv, pa kada se cijeni da je ovaj svjedok bio vozač optuženom proizilazi da ovakvim svojim iskazom želi da pomogne optuženom u izbjegavanju njegove krivične odgovornosti, zbog čega se nije mogao prihvatiti vjerodostojnim.

Prema stavu odbrane iskazi svjedoka S.V., L.M. i K.H., potvrđuju da optuženi kritične prilike nije udario oštećene Č.Đ., S.F. i P.E., već da je kraće vrijeme razgovarao sa Č.Đ., nakon čega mu je neki vojnik rekao da mu se u stroju nalazi komšija, kada se udaljio od Đ.. Međutim, ovaj sud ocjenjujući navedene iskaze svjedoka pojedinačno i u međusobnoj vezi, te dovodeći ih u vezu i sa drugim dokazima, izveo je drugačije zaključke od onih kako je to cijenila odbrana optuženog.

Da su kritične prilike svjedoci L.M., S.V. i K.H., kao pripadnici V Korpusa AR BiH bili zarobljeni dana godine na P. od strane pripadnika NO APZB na način što su bili opkoljeni, tako da su bacali ili predavali oružje, te sprovedeni u mjesto T., gdje su bili postrojeni ispred garaže u kojoj su inače bili smješteni, proizilazi iz iskaza ovih svjedoka.

Prema iskazu svjedoka L.M. proizilazi da je i on bio izveden iz garaže i postrojen među zarobljenim pripadnicima V Korpusa u mjestu T., da od ranije nije poznao Č.Đ. niti S.F., a za kojeg je kasnije saznao i da se do njega nalazio, da je primijetio da je došlo vozilo iz kojeg izlaze H.Z. i L.J., koji su prišli njihovoj grupi, te da je L. razgovarao sa Č.Đ., dok je H.Z. zv. Š. ili G. razgovarao sa S.F.. Navodi da je neko pozvao Z. prema začelju kolone govoreći da ima neki njegov zemljak, da je nakon toga počela tuča, udaranje, da je i on zadobio nekoliko udaraca, da ne zna ko ih je tukao jer su ih tukli s leđa, zna da je S. pao, dok ne zna da li je Č.Đ. pao.

Iskaz svjedoka L.M. ovaj sud cijeni neprihvatljivim iz razloga što je isti u suprotnosti sa svim ostalim iskazima, iskazima svjedoka-oštećenih Č.Đ. i S.F., iskazu optuženog H.Z. datog u svojstvu svjedoka, te svjedoka L.J.a, u pogledu činjenice kojem oštećenom se obraća optuženi a kojem se obraća svjedok L.. Osim toga, navedeni iskaz je uopćen, kada govori da je počela tuča, udaranje, bez preciziranja, ko je započeo tuču, a posebno od čega i koga je pao S., što je bilo za očekivati da vidi, obzirom da je do istog bio, što je za ovaj sud takav iskaz neubjedljiv.

Tako iz iskaza svjedoka S.V., koji je tada bio mlad vojnik proizilazi da je poznao oštećenog P.E. iz škole, dok Č.Đ. i S.F. nije poznao, koje je kasnije kroz zarobljeništvo upoznao, jer su bili u logoru u N. mjesec dana i u D. do pada autonomije. Naveo je da su ih u grupama izvodili, pa su neke vodili na ispitivanje, neke postrojavali, dok su neki ostajali u garaži. Vidio je kada su na to mjesto došla dva vozila, prepoznao je među tim licima H., kojeg je od ranije poznao jer su bili komšije, te je vidio da se sa dvoje ili troje uputio prema čelu kolone i sa nekima su pričali, dok je jedan vojnik išao od jednog do drugog i pitao za ime i prezime, odakle dolazi, pa kada mu je rekao te podatke povikao je „Š., evo ti komšije“, pa je do njega došao i kratko se zadržao jer ga je neko ponovo zovnuo, pa je otišao. Zapazio je da je optuženi bio u uniformi, da mu je ruka bila u povelju zavezano za vrat i da je za pojasem imao pištolj, dok je na pitanje odgovorio da nije vidio da je optuženi imao pušku dok je razgovarao sa Č.Đ., kojem je kasnije saznao ime, do kojeg se nalazio S.. Naveo je da je prije dolaska optuženog bilo svega jer su ispred i iza stroja bili vojnici APZB.

Iz iskaza svjedoka K.H. proizilazi da je poznao S.V. i optuženog H.Z., a da nije poznao Č.Đ., niti S.F., te da se i on nalazio u stroju zarobljenih osoba ispred kuće i garaže u mjestu T.. Vidio je kada je iz auta izišao H.Z. u vojničkom odijelu, da je imao zamotanu ruku, te da se odmah uputio na čelo kolone i da se tamo nešto dešavalo, ali da to nije mogao znati jer sa mjesta gdje se nalazio nije mogao vidjeti, a da se bojavao za vlastitu sigurnost i imao je sagnutu

glavu. Navodi da se optuženi na čelu stroja zadržao nekih par sekundi prije nego što će doći do S.V..

Iskaze svjedoka S.V. i K.H. ovaj sud cijeni uopćenim, nepouzdanim i neprihvatljivim. Tako navod iz iskaza svjedoka S.V., kada je odgovarajući na pitanje odgovorio, da nije vidio da je optuženi imao pušku dok je razgovarao sa Ć.Đ., kojem je kasnije saznao ime, ne isključuje mogućnost da je optuženi imao pušku dok je razgovarao sa Ć.Đ., jer sama okolnost da li nešto vidimo ili ne vidimo zavisi od naših mogućnosti opažanja, a svjedok i ne tvrdi da optuženi nije imao u ruci pušku, već da on nije vidio. I navod iz iskaza svjedoka S. da je prije dolaska optuženog bilo svega, kao i iz iskaza svjedoka K.H., da se optuženi odmah uputio na čelo kolone i da se tamo nešto dešavalo, su uopćeni, neodređeno, te nelogični u dijelu da se optuženi na čelu kolone zadržao par sekundi prije nego što će doći do S.V..

Iz iskaza B.S., koji je bio profesor fizičke kulture, proizilazi da je na molbu svog sina posjetio Ć.Đ. treći dan nakon kritičnog događaja u mjestu T., da ga je i on poznavao, obzirom da mu je bio profesor u srednjoj školi, da je iskoristio svoj položaj u NO APZB i dobio dozvolu i sa istim razgovarao i pitao ga da li mu šta treba. Naveo je da je zapazio kod Ć.Đ. sasušenu krv ispod nosa i na gornjoj usni, da mu tada ništa nije govorio o maltretiranju i da su kratko razgovarali, a da su se nakon završetka rata sretali u gradu, ali da mu ni tada nikad nije pričao da li mu je neko nanosio povrede, i ko i gdje mu je nanio povrede dok je bio u zarobljeništvu.

Iskaz svjedoka B.S. ovaj sud cijeni pouzdanim, ubjedljivim, smatrajući da svjedok nije imao razloga da predstavlja drugačije stanje od onog kako je naveo. Međutim u pogledu činjeničnih utvrđenja u konkretnom predmetu cijeni da nema neki značaj, jer za okolnost što oštećeni za vrijeme njegove posjete nije ništa govorio da li ga je i ko tukao, i po ocjeni ovog suda, je logično da o tome ne priča iz više razloga, pa i onih, zbog kojih nije odmah prijavio optuženog. Osim toga, treba imati u vidu da je svjedok bio na suprotstavljenoj strani u odnosu na oštećenog Ć., a posebno što je posjeta bila u neuslovnom prostoru koji razgovor su mogli čuti i stražari.

Prema iskazu svjedoka Ć.A. proizilazi da je bio pripadnik NO APZB i to u prvoj brigadi 1. bataljona, da mu je optuženi bio nadređeni, da je sa Ć.Đ. išao u školu, da su se družili u K. i da nije bilo priče da je optuženi H. tukao Đ., već da je o tome počeo govoriti tek prije 5-6 godina. Naveo je da mu je u kasnijem razgovoru rekao da mu optuženi mora reći ko ga je tukao, navodeći da hoće da naplati sve ovo što je prošao jer kad je zarobljen da je udaran ali da ne zna ko ga je udarao jer ničije ime nije spominjao.

I svjedok R.E., koji je bio pripadnik NO APZB u svom iskazu navodi da je čuo da je Ć.Đ. zarobljen, sa kojim je bio prijatelj i zvali su se kumom, ta da ga je vidio nakon 2-3 mjeseca, ali da mu nije pričao ko ga zarobi. Navodi da mu je jedne prilike rekao da je bio udaran, koliko,

od koga nije govorio, a kada ga je pitao zašto je od optuženog tražio novac rekao mu je, da kada je zarobljen optuženi je bio komandant i da mu on kaže ko ga je tukao.

Iskazi svjedoka Č.A. i R.E. koji su bili pripadnici suprotstavljene strane u odnosu na oštećenog Č.Đ., ovaj sud nalazi da ta okolnost predstavlja mogući razlog zašto im oštećeni nije govorio o zarobljavanju i udaranju a posebno identifikaciji osoba. I za ove iskaze svjedoka sud cijeni da su usmjereni na pomaganje optuženom u izbjegavanju ili umanjenju krivične odgovornosti, pa kada bi se istinitim prihvatili navodi svjedoka da je oštećeni Č.Đ. od optuženog tražio novac, iz razloga što kada je on zarobljen da je optuženi bio komandant i da mu kaže ko ga je tukao, nije precizirano na koju tuču bi se isto odnosilo, da li prilikom samog zarobljavanja na P. ili kada su bili postrojani u mjestu T., ili prilikom izvođenja na ispitivanje i gdje, obzirom da su zarobljenici mjesec dana bili u logoru u N., a zatim u D. sve do pada autonomije. Kako se na svim tim mjestima nije pojavljivao optuženi već samo u mjestu T. gdje su zarobljenici bili postrojani, to je neodređeno na što je oštećeni mislio a i svjedoci. Osim toga svjedoci navode samo oštećenog Č.Đ., dok ne spominju S. i P..

Radi svega navedenog, ovaj sud nalazi da su radnje optuženog H.Z. opisane u izreci ove presude, usko povezane sa oružanim sukobom koji je postojao u Bosni i Hercegovini u vrijeme kada se on desio. Naime, iz naprijed utvrđenih činjenica nesporno proizilazi da su za vrijeme oružanog sukoba između pripadnika NO APZB i pripadnika V Korpusa AR BiH, koji sukob je bio na području V.K., na kojem području su i zarobljeni pripadnici V Korpusa AR BiH među kojima su bili i oštećeni Č.Đ., S.F. i P.E., prema kojima se optuženi nečovječno ponašao. Postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri je uticalo na sposobnost optuženog da počinu predmetno krivično djelo. Pri navedenom, ovaj sud je imao u vidu i stav izražen u presudi Žalbenog vijeća MKSJ broj IT-96-23& IT-96/23/1-A od 12.06.2002. godine, u kojem se ističe da se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinu zločin, njegovu odluku da ga počinu, način počinjenja zločina ili cilj s kojim je počinjen, te da je za zaključak da su krivična djela povezana sa oružanim sukobom dovoljno ako se utvrdi da je počinitelj djelovao pod okriljem oružanog sukoba. Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi utvrđenim da su radnje koje je optuženi H.Z. počinio kao pripadnik jedne strane u sukobu u vezi sa postojanjem oružanog sukoba u BiH i na području V.K. gdje su se odvijale borbe između pripadnika NO APZB i pripadnika V Korpusa AR BiH.

Na osnovu svega navedenog, ovaj sud je utvrdio da se djelo dogodilo za vrijeme rata u BiH i u vrijeme oružanog sukoba između pripadnika NO APZB i pripadnika V Korpusa AR BiH, koji sukob je bio na području V.K., da je optuženi bio uniformisan i pripadnik NO APZB, da su oštećeni Č.Đ., S.F. i P.E., bili pripadnici V Korpusa AR BiH, koji su od suprotstavljene strane zarobljeni i da su imali status ratnih zarobljenika, da je optuženi H.Z. postupao suprotno pravilima člana 3. stav 1. tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949.godine, da su optuženi i oštećene osobe bili iste nacionalnosti, da

je optuženi na način opisan u izreci ove presude nečovječno postupao te oštećenima nanosio povrede, uslijed čega su trpjeli tešku fizičku i duševnu bol.

Kako se nečovječno postupanje definiše kao namjerno djelo ili propust kojim se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja odnosno povreda ili koje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo, te kako iz opisanih radnji, za koje je optuženi H.Z. oglašen krivim ovom presudom, proizilazi da je riječ o svjesno preduzetim radnjama s namjerom da bi se ratni zarobljenici, čiji je integritet ozbiljno narušen već samim činom zarobljavanja, fizički povrijedili i ponizili, koje radnje predstavljaju ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo i tjelesni integritet, ovaj sud nalazi da radnje za koje je optuženi oglašen krivim ovom presudom, imaju karakter nečovječnog postupanja. Ovakvo tumačenje pojma „nečovječno postupanje“ Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je, primjera radi, iznio u presudi Pretresnog vijeća broj IT-98-34-T od 31.03.2003. godine, u predmetu protiv N. M. i M. V., § 246.

Na osnovu provedenih i analiziranih dokaza ovaj sud je utvrdio da su se u radnjama optuženog H.Z. ostvarila sva obilježja predmetnog krivičnog djela u vidu nečovječnog postupanja koje se u odnosu na oštećenog zarobljenika Č.Đ. ogleda u fizičkom udaranju lijevom rukom, jer mu je desna bila povrijeđena i u povoju, a zatim u lijevu zdravu ruku uzeo pušku od vojnika APZB koji se tu nalazio, te naizmjenično kundakom puške, nakon čega je pao oštećeni zarobljenik S.F., a po njemu pao i Č.Đ., te ih udario i nogama po cijelom tijelu, dok je zarobljenog P.E. udario kundakom puške lijevom rukom u predjelu glave i leđa dva puta, kako to proizilazi iz iskaza oštećenih Č.Đ., S.F., P. E., svjedoka H.E., koji iskazi su prethodno detaljno analizirani, a koje iskaze je ovaj sud u odlučnim činjenicama prihvatio vjerodostojnim. Ovaj sud je zaključio da su oštećeni Č.Đ., S.F. i P.E., kao ratni zarobljenici kritične prilike dok su se nalazili postrojeni ispred garaže u mjestu T. bili nemoćne osobe koje strahuju za tjelesni integritet i svoje živote, jer su neki zarobljenici još prilikom zarobljavanja lišeni života, da su morali držati ruke na leđima, glavu pognutu prema dole, nije bilo nikakve mogućnosti da dobiju bilo kakvu zaštitu, da su im poskidana vojnička odjela i čizme, pa su navedene radnje kod oštećenih dovele do toga dasu trpjeli tešku fizičku i duševnu bol, te predstavljaju ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo i imaju karakter nečovječnog postupanja.

S druge strane svjedoci, koji su u to vrijeme bili suborci optuženog L.J., G.H., D.S. navodili su da je optuženi samo razgovarao sa oštećenim Č.Đ., da nisu vidjeli da je koga udario, nisu vidjeli ni da je od nekog vojnika uzeo pušku, pa su iskazi ovih svjedoka potpuno suprotni iskazima oštećenih te svjedoka H.E., što je ovaj sud ocijenio kao njihovo nastojanje da pomognu optuženom, posebno zbog toga što su ti iskazi potpuno suprotni iskazima svjedoka koji su jasno i ubjedljivo opisali šta i koje radnje je optuženi kritične prilike preduzima.

Da je oštećeni Č.Đ. nakon što je pretučen od strane optuženog dok se nalazio postrojen u mjestu T. i vraćen u garažu u kojoj je bio zatočen, imao vidne povrede i da je pričao ostalim

zarobljenicima da ga je optuženi H.Z. pretukao, dok oštećeni S. o tome nije govorio, potvrđeno je iskazima svjedoka P.M., T.M. i S.N., koji nisu bili očevici predmetnih dešavanja, jer su se nalazili zatočeni u garaži, a koji iskazi kao posredni dokazi potkrijepljuju iskaz oštećenog Č.Đ. da ga je pretukao optuženi.

Konačno, ovaj sud je zaključio da je optuženi H.Z. pri učinjenju predmetnog krivičnog djela imajući u vidu način i okolnosti preduzetih radnji prema ratnim zarobljenicima kao zaštićenim osobama, postupio sa direktnim umišljajem, jer su radnje preduzete svjesno, pa je tako bio svjestan da ratni zarobljenici strahuju za svoje živote, da su udarani prilikom zarobljavanja, neki su tom prilikom i usmrćeni, da su poniženi jer su morali postrojeno držati ruke na leđima, glavu oborenu prema dole, da su sa njih poskidana vojnička odjela i čizme, da su stajali obuveni u čarape, te u neizvjesnosti kada se vrši nad njima nasilje bez povoda, te je imao jasnu sliku o djelu, što je osnova za volju i za odluku o djelu. Tako je optuženi znao da i zatočeni zarobljenici moraju imati zaštitu, ali ih je htio premlaćivati, iako mu je desna ruka bila povrijeđena i u povelju, ipak je koristio zdravu lijevu ruku. Bio je svjestan njihove nemoći i da time što ih tuče bez ikakvog povoda, kada nisu u mogućnosti da se zaštite, postupio nečovječno, na koji način krši osnovne principe čovječnog postupanja, koje postupanje se ne uklapa u temeljne principe čovječnosti i ljudskosti. Optuženi je postupao u takvim okolnostima koje mu omogućavaju dominaciju nad zarobljenicima, koji su bili nemoćni pružiti otpor ili se zaštititi i on je siguran u ostvarenje svoga djela i u nastupanje posljedice iz čega proizlazi pouzdan zaključak o htijenju djela.

Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud je utvrdio da je optuženi H.Z. kršeći pravila međunarodnog prava član 3. stav 1. tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine, nečovječno postupao prema ratnim zarobljenicima i nanio im povrede tjelesnog integriteta, sve na način kako je to opisano u izreci ove presude, nalazeći da su time u njegovim radnjama ostvarena sva obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, za koje krivično djelo je oglašen krivim i osuđen ovom presudom.

U vezi sa prethodno navedenim, ovaj sud cijeni neosnovanom tvrdnju obrane da je sud u konkretnoj situaciji morao donijeti oslobađajuću presudu u smislu odredbe člana 299. tačka c) ZKP FBiH, tvrdeći da nema pouzdanih dokaza da je optuženi počinio predmetno krivično djelo, ukazujući da je i prethodna odluka bila oslobađajuća primjenom pravila *in dubio pro reo*, što bi trebalo primijeniti i u konkretnoj situaciji. Imajući u vidu odredbu člana 3. stav 2. ZKP FBiH koja propisuje da, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog, ovaj sud nalazi da u konkretnom slučaju nema mjesta primjeni navedene odredbe. Naime, prema pravilnoj primjeni ovog pravila proizilazi da će sud oslobađajuću presudu donijeti ne samo kada je dokazana nevinost optuženog, već i onda kada nije dokazana njegova krivnja. Dakle, bilo koja sumnja u pogledu postojanja pravno

relevantnih (odlučnih) činjenica uvijek se mora riješiti na način koji je za optuženog povoljniji. Međutim, kako u konkretnoj situaciji ne postoji sumnja u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili od kojih ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, onda je po ocjeni ovog suda jasno zbog čega nije ni bilo mjesta primjeni pravila *in dubio pro reo*.

Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud je utvrdio da je optuženi H.Z. kršeći pravila međunarodnog prava, nečovječno postupao prema ratnim zarobljenicima i nanio im povrede tjelesnog integriteta, na koji način je vrijeđao i njihovo dostojanstvo, sve na način kako je to opisano u izreci ove presude, nalazeći da su time u njegovim radnjama ostvarena sva obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, za koje krivično djelo je oglašen krivim i osuđen ovom presudom.

Pri odmjeravanju kazne optuženom H.Z. zv. Š. za djelo za koje je oglašen krivim ovom presudom, sud je, u skladu sa članom 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, imajući u vidu svrhu kažnjavanja, uzeo u obzir sve okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne. Kao olakšavajuće okolnosti sud je optuženom cijenio njegovu neosuđivanost, te da se korektno ponašao na sudu i redovno se odazivao iako je dolazio iz-a. Ne našavši pri tome otežavajućih okolnosti na strani optuženog, te imajući u vidu težinu učinjenog krivičnog djela, činjenica da se radilo o tri oštećene osobe, težinu nanesenih povreda, a uzimajući u obzir i zakonom propisanu kaznu za predmetno krivično djelo, ovaj sud je našao da navedene olakšavajuće okolnosti, u odsustvu otežavajućih okolnosti, u svojoj ukupnosti imaju karakter osobito olakšavajuće okolnosti, koja ukazuje da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. Stoga je ovaj sud ublažio zakonom propisanu kaznu uz primjenu člana 42. tačka 2. preuzetog KZ SFRJ i optuženog H.Z. zv. Š. uz primjenu člana 43. stav 1. tačka 1. istog zakona, osudio na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine. Ovaj sud nalazi da izrečena kazna zatvora optuženom u navedenom vremenskom trajanju odgovara težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivnje optuženog, koja je neophodna i dovoljna za ostvarivanje ciljeva specijalne i generalne prevencije, da će uticati na optuženog kao i ostale da ubuduće ne čine krivična djela.

Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH, oštećeni Ć.Đ., S.F. i P.E. su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnični postupak, jer podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov za potpuno niti djelimično presuđenje.

U pogledu troškova krivičnog postupka, ovaj sud je na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH, obavezao optuženog da naknadi troškove krivičnog postupka, a o čijoj visini troškova će ovaj sud odlučiti posebnim rješenjem u smislu odredbe člana 200. stav 2. istog zakona. Ovo iz razloga što iz podataka u spisu proizilazi da je optuženi zaposlen i da je prema vlastitoj izjavi srednjeg imovnog stanja, pa cijeni da obavezivanje optuženog na plaćanje naknade troškova krivičnog postupka neće dovesti u pitanje njegovo izdržavanje i osoba koje je dužan izdržavati.

Zapisničar
Amela Kešan,s.r.

Predsjednica vijeća
Hurija Sarajlić,s.r.

POUKA: Protiv ove presude je dozvoljena žalba Trećestepenom vijeću Vrhovnog suda FBiH u roku od 15 dana računajući od primitka ove presude. Žalba se podnosi u tri primjerka.